



มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะแพทยศาสตร์  
ศิริราชพยาบาล  
ภาควิชาอายุรศาสตร์



# อายุรศาสตร์ทันใจ

*Survival guide in*  
**Acute Care Medicine**



อายุรศาสตร์ทันใจ / บรรณาธิการ : มณฑิรา มณีรัตน์  
WB115 ๑641๑ 2560 ๑.1



Barcode \*10047030\*

ห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทรบุรี

บรรณาธิการ

มณฑิรา มณีรัตน์ประพร • นัฐพล ฤทธิชัยมัย • ศรีสกุล จิรกาญจนาก



คำนิยม 1	III
คำนิยม 2	IV
คำนำ	VI
กิตติกรรมประกาศ	VII
รายนามผู้นิพนธ์	VIII
บทนำ เรื่องการจัดลำดับความสำคัญผู้ป่วยที่มีภาวะฉุกเฉินทางอายุรศาสตร์ Triage in patients with medical emergencies ไชยรัตน์ เพิ่มพิทกุล	XXIV
<b>บทที่ 1 Neurology</b>	<b>1</b>
1.1 ปวดศีรษะรุนแรง (Severe headache) วัฒน์ชัย โชตินัยวัตรกุล	3
1.2 โรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลัน (Acute stroke) ยงชัย นิละนนท์	10
1.3 โคมา (Coma) นารารพร ประยูรวิวัฒน์	28
1.4 อาการชัก และโรคลมชัก (Seizure and Epilepsy) กนกวรรณ บุญญพิสิฏฐ์	35
1.5 ภาวะชักต่อเนื่อง (Status epilepticus) กนกวรรณ บุญญพิสิฏฐ์	45
1.6 ภาวะฉุกเฉินของโรคกล้ามเนื้ออ่อนแรงไมแอสทีเนีย (Myasthenic crisis) ปรัชญา ศรีวานิชภูมิ	51
1.7 ภาวะสับสนเฉียบพลันในผู้สูงอายุ (Approach to acute delirium in older patients) จินตนา อาศนะเสน	58
1.8 การดูแลผู้ป่วยที่มีภาวะซึมสับสนเฉียบพลัน (Management of acute delirium) วราลักษณ์ ศรีรินทร์ประเสริฐ	68



<b>บทที่ 2 Endocrinology</b>	<b>74</b>
2.1 ภาวะฉุกเฉินจากระดับน้ำตาลในเลือดสูง (Hyperglycemic emergency) อภิรดี ศรีวิจิตรภมร	75
2.2 ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ (Hypoglycemia) ระวีวรรณ เลิศวัฒนารักษ์	83
2.3 ภาวะแคลเซียมในเลือดสูง (Hypercalcemia) นันทกร ทองแดง	90
2.4 ภาวะวิกฤตไทรอยด์ (Thyroid storm) ธาดา คุณาศิริสรุต	95
2.5 ภาวะต่อมหมวกไตทำงานน้อยและภาวะวิกฤตต่อมหมวกไต (Adrenal insufficiency and adrenal crisis) ปวีณา ชุณหะวัณโรจน์ฤทธิ์	103
<b>บทที่ 3 Cardiology</b>	<b>114</b>
3.1 กล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดชนิด ST segment ไม่ยก (Non ST-segment elevation acute coronary syndrome) วิวรรณ ทั้งสุขบุตร	115
3.2 กล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดชนิด ST segment ยก (ST-segment elevation acute coronary syndrome) วิวรรณ ทั้งสุขบุตร	124
3.3 หัวใจเต้นผิดจังหวะ (Cardiac arrhythmia) ลัชชณะ พุ่มพฤษ์	135
3.4 หัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน (Acute heart failure) ธนัญญา บุญยศิรินันท์	142
3.5 ภาวะหัวใจถูกบีบรัด (Cardiac tamponade) สาธิต เจนวนิชสถาพร	149
3.6 ภาวะฉุกเฉินจากความดันโลหิตสูง (Hypertensive emergency) วีรบุษ รอบสันติสุข	156



<b>บทที่ 4 Pulmonology and Critical care</b>	<b>167</b>
4.1 ภาวะไอเป็นเลือดที่มีอันตรายต่อชีวิต (Life-threatening hemoptysis) นัฐพล ฤทธิ์ทยมัย, นิธิพัฒน์ เจียรกุล	168
4.2 ภาวะกำเริบของโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง (COPD exacerbation) เบญจมาศ ช่วยชู	173
4.3 ภาวะกำเริบของโรคหืด (Asthma exacerbation) เบญจมาศ ช่วยชู	179
4.4 ปอดอักเสบ (Pneumonia) วันชัย เดชสมฤทธิ์ฤทัย	184
4.5 กลุ่มอาการหายใจลำบากเฉียบพลัน (Acute respiratory distress syndrome) นัฐพล ฤทธิ์ทยมัย	190
4.6 ภาวะหายใจล้มเหลวเฉียบพลัน (Acute respiratory failure) ศุภฤกษ์ ดิษยบุตร	195
4.7 ภาวะลิ่มเลือดอุดหลอดเลือดแดงปอดเฉียบพลัน (Acute pulmonary embolism) สุรีย์ สมประดิกุล	201
4.8 ภาวะลมรั่วเข้าช่องปอด (Pneumothorax) แจ่มศักดิ์ ไชยคุณา	210
4.9 ภาวะช็อก (Shock) สุรัตน์ ทองอยู่, ไชยรัตน์ เพิ่มพิทกุล	216
4.10 การตั้งเครื่องช่วยหายใจที่ใช้บ่อยในเวชปฏิบัติ (Common ventilator settings) เอกรินทร์ ภูมิพิเชฐ	224
<b>บทที่ 5 Gastroenterology</b>	<b>238</b>
5.1 เลือดออกในทางเดินอาหาร (Gastrointestinal bleeding) นนทลี เผ่าสวัสดิ์	239
5.2 ท้องเสียเฉียบพลัน (Acute diarrhea) มณฑิรา มณีรัตนะพร, สดาพร มานัสสถิตย์	248
5.3 ท่อน้ำดีอักเสบเฉียบพลัน (Acute ascending cholangitis) อายุพร คำสมบัตินวัฒนา	255
5.4 ตับอ่อนอักเสบเฉียบพลัน (Acute pancreatitis) สุพจน์ พงศ์ประสพชัย	259



5.5	ภาวะแทรกซ้อนเฉียบพลันในผู้ป่วยตับแข็ง (Acute complications in cirrhotic patients) ศิวะพร ไชยนุวัตติ	267
5.6	ตับวาย (Liver failure) ทวีศักดิ์ แทนวันดี	272
<b>บทที่ 6 Nephrology</b>		<b>276</b>
6.1	ความผิดปกติของดุลยโซเดียม (Hyponatremia and Hypernatremia) ทวี ชาญชัยรุจิรา	277
6.2	ความผิดปกติของดุลยโปแตสเซียม (Hypokalemia and Hyperkalemia) สุชาย ศรีทิพย์วารณ	291
6.3	ความผิดปกติของดุลกรดต่าง (Acid-base disorders) ชัยรัตน์ ฉายากุล	300
6.4	ภาวะไตวายเฉียบพลัน (Acute kidney injury) รัตนา ชวนะสุนทรพจน์	309
6.5	ปัสสาวะออกมาก (Polyuria) ไกรวิพร เกียรติสุนทร	316
<b>บทที่ 7 Hematology</b>		<b>321</b>
7.1	โลหิตจางเฉียบพลัน (Acute anemia) วันชัย วนะชีวานาน	322
7.2	แนวทางการวินิจฉัยภาวะเลือดออกผิดปกติ (Approach to bleeding disorders) บุณฑริกา สุวรรณวิบูลย์	338
7.3	ภาวะเกล็ดเลือดต่ำ (Thrombocytopenia) ยิ่งยง ชินธรรมมิตร	349
7.4	ฮีโมฟีเลีย (Hemophilia) ธีระ ฤชตระกูล	357
7.5	แนวทางการวินิจฉัยภาวะลิ่มเลือดอุดตันหลอดเลือดดำ (Approach to venous thromboembolism) ยิ่งยง ชินธรรมมิตร	367



- |                                                                                                                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 7.6 การรักษาภาวะเลือดออกผิดปกติ ที่เกิดจากยาต้านการทำงานของเกล็ดเลือดและยาต้านการแข็งตัวของเลือดเกินขนาด<br>(The reversal of antiplatelets and anticoagulants overdose)<br>ธีระ ฤชตระกูล | 379 |
| 7.7 ภาวะแทรกซ้อนเฉียบพลันจากการรับเลือด (Acute transfusion reaction)<br>กุลวรา กิตติสารเศศ                                                                                               | 388 |

## unที่ 8 Infectious disease

396

- |                                                                                                                      |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 8.1 โรคติดเชื้อที่มีอาการหลายระบบ (Systemic Infection)<br>ยุพิน ศุภพุทธมงคล                                          | 397 |
| 8.2 การรักษาการติดเชื้อในเซปติสและเซ็ปติกช็อก<br>(Management of sepsis and septic shock)<br>พรพรรณ กุ๋มมานะชัย       | 410 |
| 8.3 เยื่อหุ้มสมองอักเสบเฉียบพลัน (Acute meningitis)<br>อนุภพ จิตต์เมือง                                              | 415 |
| 8.4 โรคสมองอักเสบเฉียบพลัน (Acute encephalitis)<br>ชัชวาล รัตนบรรณกิจ                                                | 424 |
| 8.5 ลิ้นหัวใจอักเสบติดเชื้อ (Infective endocarditis)<br>ณสิกาญจน์ อังคเศกวินัย, ศรีสกุล จิรกาญจนาร                   | 430 |
| 8.6 โรคติดเชื้อที่ผิวหนังและเนื้อเยื่ออ่อน (Skin and soft tissue infection)<br>เมธี ชยะกุลศิริ                       | 438 |
| 8.7 ภาวะฉุกเฉินทางอายุรศาสตร์ในผู้ติดเชื้อไวรัสเอชไอวี<br>(Medical emergency in HIV infection)<br>พีระวงษ์ วีรารักษ์ | 441 |

## unที่ 9 Rheumatology

454

- |                                                                                                         |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 9.1 ข้ออักเสบเฉียบพลัน (Acute arthritis)<br>ปวีณา เชี่ยวชาญวิศวกิจ                                      | 455 |
| 9.2 ภาวะฉุกเฉินในโรคลูปัส<br>Emergency conditions in Systemic Lupus Erythematosus<br>อัจฉรา กุลวิสุทธิ์ | 464 |



บทที่ 10	Miscellaneous	474
10.1	ภาวะฉุกเฉินทางมะเร็งวิทยา (Oncologic emergencies) ศุภทินี อิทธิเมฆินทร์	478
10.2	โรคจิตเฉียบพลัน (Acute psychosis) วรภัทร รัตอาภา	482
10.3	แอนาฟิแล็กซิส (Anaphylaxis) มงคล สมพรรัตนพันธ์, ต๋อพงษ์ ทองงาม	489
10.4	ยาที่ใช้บ่อยในหอผู้ป่วยวิกฤต (Common drug use in ICU) เอกรินทร์ ภูมิพิเชฐ	495
10.5	งูพิษกัด (Snake bite) ธัญจิรา จิรนนทกาญจน์	519
10.6	ผื่นแพ้ยาชนิดรุนแรง (Stevens-Johnson Syndrome and Toxic Epidermal Necrolysis) เพ็ญวดี พัฒนปรีชากุล	527
10.7	การป้องกันการติดเชื้อหลังสัมผัสเชื้อเอชไอวี (Post Exposure Prophylaxis for HIV) วินัย รัตนสุวรรณ	536
ภาคผนวก		542
ดัชนี		551